

Meninger Medier

Debatt

Bernt Hagtvet

Professor i statsvitenskap UiO/Oslo Nye Høyskole,
tidligere bokanmelder i Dagbladet

Mitt farvel med Dagbladet

Dagbladet vil trolig legge ned sin klassiske kulturredaktørstilling.

Forfallet i avisen er symptomatisk for en hel kultursituasjon: svekkelsen av redaktørstyrte, kvalitetsforankrede medier i dagens Norge.

Dette forfallet er et av de mest interessante trekkene ved mediasituasjonen i Norge nettopp nå. Hvorfor gikk det slik med en så stolt avis? Hvorfor er VG blitt så mye bedre?

Dagbladet kunne vært Norges svar på avisene Libération, Information, Frankfurter Rundschau og The Guardian. Den har nå forfalt til en litt bedre krysning av tabloidavisene Bild og The Sun. Hvorfor?

Offentlighetens kvalitet. Dagbladets situasjon berører hele den kritiske offentlighetsstilling i våre demokratier: vår evne til å styrke folkestyret gjennom reflektert meningsdannelse.

Filosof Jürgen Habermas har i sin siste bok - en ajourføring av klassikeren fra 60-tallet om borgerlig offentlighet - slått ned på nettopp disse forfallstegnene etter at (a)sosiale medier og kunstig intelligens truer redaktørstyrte opinionsdannere.

Tabloid og kultur. Dagbladet var en gang en frisk, uforutsigbar krysning av tabloid og kulturavis.

Medarbeiderne var ikke uten stolthet. De snakket mye om «Dagblad-ånden»: den respektløse grunntonen, kulturradikalismens parafin.

Det var vår avis, den urbane kulturradikalismens avis i tradisjonen fra litteraturkritikerne Georg Brandes og Helge Krog.

Hvorfor så lavt ambisjonsnivå? Punkt for punkt er forfallet kommet. Redaksjonen har for eksempel for lengst gitt opp bysiden. Hvorfor?

Avisen har også hevet ut serien med artikler om historiske emner. Slike artikler har VG tatt opp og gjort leseverdige. Hvem skulle trodd det?

Avisen har aldri vært opptatt av statsvitenskap og teknologi, de viktigste emnene i dagens verden. Hvorfor?

Bokomtalene og utenriks er delvis unnatt denne kritikken, men sakprosa-anmeldelsene er for tilfeldige. Hvorfor?

Og hvorfor er avisen så svak på den idepolitiske debatten? For «vanskelig?» Snobbing nedover.

Kulturdekningen. Nå snakker avisens folk om at de har gitt opp «finkulturen». Meningsløst - og betegnende for forfallet.

Avisen har også en ærerik tradisjon av radikal sosialreportasje. Hvorfor er den oppgitt?

Utenriksredaksjonen drev reportasjer som sved - i tradisjonen fra journalist Ragnar Vold. Mer av dette.

Vi som studerte statsvitenskap og histo-

rie, kunne frydes ved Arve Solstads sosiologiserte kommentarer om norsk politikk. De dvelte ikke ved intrige-nappetak i øverste politikersjikt; kommentarene gikk videre og festet seg ved politikkenes strukturelle forutsetninger.

Debattene. De store debattene gikk i Dagbladet, fra feminisme til sosialisme, fra kristendom til seksualitet.

Jeg hadde gleden av å knegå de totalitære ml-erne over to numre sommeren 2001, takket være Halvor Elvik. Det var en fest. Jeg hadde håpet at de ville anlegge sak mot meg. De turte ikke.

Poeter debuterte i Dagbladet. Nå ties de i hjel. Hvorfor? Gir vel ikke klikk.

Ja, hva er skjedd?

Aldri før har det vært flere med høyere utdanning i dette landet. Man skulle tro at det var marked for en avis som Dagbladet.

Det er skjedd et brudd med den byradikale intelligentsiaen. Bevisst?

I så fall taler vi om det mest storslagne selvskudd i norsk presses historie, som om Aftenposten skulle legge seg ut med hele Oslo vest.

Det store paradokset. Skyldes Dagbladets forfall at dagens norske høyere utdanning bare sjelden bidrar til varig vekkede sjelsevner?

Eller er årsaken mer å finne innvortes, at Dagbladets nedadgående vulgaritetsspiral rundt en klam *du-journalistikk* kan føres tilbake til journalistenes kritikkløshet? (Man må jo ha god helse og gode nerver for å slå opp i Dagbladet nå.)

Hva lønner seg dypest sett? Hvis årsaken til Dagbladets forfall er å finne innenfor avisen selv, må svarene søkes i valg fra redaksjonsledelsens side (hva som lønner seg).

Vi kan bare konstatere at ansvarlig redaktør Alexandra Beverfjord ikke er noen Einar Skavlan. Heller ikke en Arve Solstad (tidligere redaktører i Dagbladet, red.anm.).

Vi må spørre om journalistene har historiske, litterære og politiske forankringspunkter for å kunne utøve sin viktige profesjon. Bare mediefag er åpenbart utilstrekkelig.

Leser journalistene nok bøker?

Den nitraste nettsiden. Å gå til Dagbladets nettside er å oppgi troen på menneskeånden. Halv-pornografi i kombinasjon med en endeløs rekke av trivialiteter svøpt i et sjablongfylt språk.

Avisen skaffer Aller-familien mer enn salt til brødet (over 70 millioner årlig, hører jeg).

Hvilket bekrefter det gamle visdomsord at ingen noen gang har tapt penger på å appellere til de tristeste instinkter i folkedypet.

• Punkt for punkt er forfallet kommet, skriver Bernt Hagtvet om Dagbladet. Illustrasjonsfoto: Berit Roald, NTB

Klikkvesenets tyranni. Dagbladet nådde bunnen da bokanmelderredaksjonen for ikke lenge siden sendte ut beskjed til sine anmeldere om at bøkene nå skulle være enten «oppsiktsvekkende gode, oppsiktsvekkende dårlige eller handle om noe oppsiktsvekkende».

Altså, det markskrikereske satt i system, det redaktørløse klikkvesenets endelige seier, den ultimate utviskingen av skillet mellom kvalitet og fordommer.

Avisen blir med dette en runddans av speilbilder av lesernes enkle reflekser. Hvorfor?

Med redaksjonens avslørende egenmelding: «Titlene som fungerer på nett kan gjerne være utbrudd à la 'Herregud for en historie'». Ja, presis, herregud for en historie.

En sak for nasjonen. I et lite kulturelt og politisk utsatt land som Norge, med to minispråk, er medienes kvalitet av ytterste betydning for landets mentale førlighet og forsvaret av folkestyret.

Det er her kjernen i denne saken ligger. Det er i dette perspektivet Dagbladets forfall må vurderes.

Det har bred offentlig interesse å få svar fra avisens nåværende ledelse på følgende to spørsmål:

1. Hvilke forbilder har redaksjonen for sitt arbeid?
2. Hva er poenget med å utgi en slik avis på et så lavt nivå? Bare penger? En epoke er forbi. Hvorfor?

Hva er poenget med å utgi en slik avis på et så lavt nivå? Bare penger?